

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců Mgr. Evy Šonkové a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobkyně: **E. D.**, proti žalované: **Česká advokátní komora**, se sídlem Národní třída 16, Praha 1, ve věci žaloby proti rozhodnutí žalované ze dne 12. 10. 2020, č. j. 10.01-000579/20-002, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 16. 3. 2021, č. j. 11 A 125/2020 - 24,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žalobkyně **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalované **s e** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **n e p ř i z n á v á .**
- IV. Ustanovené zástupkyni JUDr. Soně Nathové, advokátce, se odměna za zastupování žalobkyně v řízení o kasační stížnosti **n e p ř i z n á v á .**

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalobkyni rozhodnutím žalované ze dne 12. 10. 2020, č. j. 10.01-000579/20-002 (dále jen „napadené rozhodnutí“), nebyl určen advokát k poskytnutí bezplatné právní služby podle § 18c zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii (dále jen a „zákon o advokacii“).

[2] Proti napadenému rozhodnutí brojila žalobkyně žalobou, již Městský soud v Praze v záhlaví uvedeným rozsudkem zamítl (dále jen „krajský soud“ a „napadený rozsudek“), žalobkyni zároveň osvobodil od soudních poplatků a zamítl její návrh na ustanovení zástupce. Krajský soud uvedl, že její nedostatečné prostředky odůvodňují osvobození

od soudních poplatků, avšak ustanovení zástupce z řad advokátů není nezbytné z hlediska ochrany jejích práv.

[3] Ve věci samé krajský soud uvedl, že žalobkyně neprokázala, že se pokusila zajistit si poskytnutí právní služby prostřednictvím alespoň dvou oslovených advokátů. Důkazní břemeno je na ní, přičemž pouhé uvedení jmen advokátů nesvědčí o tom, že jí tito advokáti odmítli poskytnout právní služby. Žalovaná přitom žalobkyni k doložení potřebných důkazů vyzvala. To však žalobkyně neučinila, a proto nesplnila podmínky podle § 18c odst. 3 zákona o advokacii.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalované

[4] Žalobkyně (dále „stěžovatelka“) napadla rozsudek krajského soudu kasační stížností. Namítá, že krajský soud rozhodoval na základě nesprávně a nedostatečně zjištěného skutkového stavu. Jelikož splňuje podmínky pro osvobození od soudních poplatků, splňuje i podmínky pro bezplatné určení zástupce žalovanou. Dále podrobně popsala své majetkové poměry i zdravotní stav. Neúspěšný pokus o zajištění právních služeb u advokátů již několikrát žalované dokladovala. Tato informace je jí tedy známa z úřední činnosti. Nemá finanční prostředky ani zdravotní způsobilost si potvrzení o odmítnutí od advokátů opatřovat. V uplatňování práv u soudu jsou jí kladeny administrativní překážky, což pociťuje jako újmu na svém právu na spravedlivý proces. Zástupce ve svém právním sporu o náhradu škody potřebuje, nemůže si ho však dovolit.

[5] Žalovaná navrhla kasační stížnost zamítnout. Na základě sociálních a zdravotních důvodů nevzniká stěžovateli automaticky právo na určení advokáta žalovanou. Důvody nesprávnosti napadeného rozsudku žalobkyně neuvádí. S odůvodněním napadeného rozsudku se žalovaná ztotožňuje. Spravedlivý proces stěžovatelka chápe jako nárok na úspěch ve věci samé, který však Ústavou garantován není. Právo na právní pomoc je specifikováno procesními i materiálními podmínkami v zákoně o advokacii. Stěžovatelka je s nimi z předchozích řízení seznámena a nejsou pro ni překvapivé. Úplná a řádná žádost má být podána na vzorovém formuláři podle vyhlášky č. 120/2018 Sb. Nejedná se o administrativní překážky.

III. Právní posouzení Nejvyššího správního soudu

[6] Nejvyšší správní soud posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou, směřuje proti rozhodnutí, proti němuž je podání kasační stížnosti přípustné, a stěžovatelka je zastoupena advokátem [§ 102 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“)]. Rozsudek krajského soudu přezkoumal v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů. Zabýval se také tím, zda netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[7] Stěžovatelkou formulované kasační důvody lze podřadit pod § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tedy nezákonnost napadeného rozsudku spočívající v nesprávném právním posouzení.

pokračování

[8] Kasační stížnost není důvodná.

[9] Otázkou je, zda stěžovatelka splnila podmínku pro určení advokáta podle § 18c odst. 3 zákona o advokacii.

[10] Podle § 18c odst. 3 zákona o advokacii *nejde-li o poskytnutí právní služby na náklady státu podle § 23 odst. 3, je žadatel povinen v žádosti podle odstavce 2 doložit, že se neúspěšně pokusil zajistit si poskytnutí právní služby prostřednictvím alespoň dvou oslovených advokátů.*

[11] Krajský soud v napadeném rozsudku podrobně zdůvodnil, že osvobození od soudních poplatků není jedinou podmínkou pro určení advokáta podle § 18c zákona o advokacii. Podle citovaného ustanovení je nutno zároveň doložit, že v té které konkrétní věci žadatel požádal o pomoc alespoň dva advokáty, ale nebyl úspěšný. Pouhé uvedení jmen advokátů podle znění zákona nepostačuje, neboť z něho nelze přímo seznat, zda se stěžovatelka na advokáty skutečně obrátila a zda ji skutečně odmítli právní služby poskytnout. S tímto posouzením se Nejvyšší správní soud v plném rozsahu ztotožňuje. Námitka stěžovatelky, že pokud splňuje podmínky pro osvobození od soudních poplatků, splňuje i podmínky pro bezplatné určení zástupce žalovanou, je nedůvodná.

[12] Nejvyšší správní soud nepřisvědčil ani námitce stěžovatelky, že nemá dostatečné prostředky ani zdravotní způsobilost si potvrzení o odmítnutí zastoupení opatřovat. Jakkoliv je situace stěžovatelky pochopitelná, zákonná (byť i formální) podmínka podle § 18c odst. 3 zákona o advokacii má své opodstatnění. Nejvyšší správní soud ji neshledává zbytečně zatěžující, neboť ji lze splnit doložením běžné e-mailové komunikace s advokátem či advokáta telefonicky požádat o zaslání potvrzení. To lze ve srovnání s tvrzenými soudními řízeními, které stěžovatelka vede, považovat za jednoduchý, běžný úkon. Že by advokáti odmítli potvrzení poskytnout, stěžovatelka netvrdila. Požadavek na doložení splnění podmínky podle § 18c odst. 3 zákona o advokacii není v rozporu s právem na spravedlivý proces a právem na právní pomoc podle čl. 36 a 37 Listiny základních práv a svobod.

[13] Stěžovatelka dále namítá, že odmítnutí převzetí zastoupení „*již několikrát České advokátní komoře dokladovat musela*“, pročž žalované musí být neúspěch s žádostí o právní služby znám „*z úřední činnosti*“.

[14] Jelikož tuto námitku stěžovatelka v žalobě před krajským soudem neuplatnila, resp. ji vznesla až po uplynutí žalobní lhůty ve své replice k vyjádření žalované, není podle § 104 odst. 4 s. ř. s. v řízení o kasační stížnosti přípustná (podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 9. 2008, č. j. 1 Afs 102/2008 - 39). Pro porozumění podstatě věci však Nejvyšší správní soud považuje za důležité uvést, že za určitých okolností by bylo ze strany žalované přepjatě formalistické opakovaně požadovat informace, které jí byly již několikrát doloženy. Věc však nelze paušálně zjednodušit pouhým obecným odkazem na úřední činnost. Stěžovatelka nerozvádí, v jakém konkrétním řízení odmítnutí převzetí zastoupení žalované dokladovala. Z vyjádření žalovaného i stěžovatelky přitom vyplývá, že jich vedla několik. Odmítnutí zastoupení je zároveň nutno podle § 18c odst. 3 zákona o advokacii doložit ve vztahu ke konkrétní věci, v souvislosti s níž stěžovatelka o určení advokáta žádá. Je nabíledni, že ačkoliv se v jedné věci žadateli poptat právní služby

nepodaří, napříště ohledně jiné věci může být úspěšný. To může záviset například na dostupnosti určité odbornosti advokátů. Odmítnutí v jedné záležitosti tak neplatí paušálně pro další případy.

IV. Závěr a náklady řízení

[15] Ze všech shora vyložených důvodů Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že stěžovatelkou uplatněné kasační námitky nebyly důvodné, a neshledal vady podle § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti. Proto zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou podle § 110 odst. 1 s. ř. s., věty poslední. O věci přitom rozhodoval bez jednání za podmínek § 109 odst. 2 s. ř. s.

[16] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalobkyně neměla v tomto kasačním řízení úspěch a úspěšné žalované nevznikly náklady přesahující její běžnou úřední činnost. Proto soud vyslovil, že žalobkyně nemá právo na náhradu nákladů řízení, a žalované ji nepřiznal.

[17] Stěžovatelce byla usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 7. 2021, č. j. 2 As 99/2021 - 10, ustanovena zástupkyní advokátka JUDr. Soňa Nathová. V takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát [§ 35 odst. 10 ve spojení s § 120 s. ř. s.]. Jelikož ze soudního spisu není zřejmá žádná aktivita ustanovené zástupkyně a ta ani žádný úkon učiněný v řízení o kasační stížnosti nevyčísila, ačkoliv k tomu byla v usnesení vyzvána, Nejvyšší správní soud jí odměnu za zastupování v řízení o kasační stížnosti nepřiznal.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejso** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 31. ledna 2022

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu